

BÁC HỒ ĐỘNG VIÊN CÁC CHIẾN SĨ CẢNH VỆ RÈN LUYỆN THÂN THỂ VÀ VÕ THUẬT

Trương Quốc Uyên*

Các chiến sĩ cảnh vệ của đội cảnh vệ bảo vệ Bác Hồ đều là những người trẻ, khỏe, tinh thông nghiệp vụ và kỹ năng chuyên môn. Để tăng cường năng lực bảo vệ trong mọi tình huống, Bác Hồ đã động viên các chiến sĩ cảnh vệ hãy tích cực rèn luyện thân thể cùng với Người trong mọi hoàn cảnh.

Bác Hồ động viên các chiến sĩ cảnh vệ rèn luyện thân thể cùng với Người trong thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp

Trong những năm kháng chiến chống thực dân Pháp, điều kiện và hoàn cảnh để rèn luyện thân thể của cán bộ, chiến sĩ ở chiến khu Việt Bắc rất khó khăn. Được sự động viên của Bác Hồ và noi gương Người, hầu hết các cán bộ, chiến sĩ đã khắc phục mọi khó khăn, tích cực, thường xuyên rèn luyện thân thể. Các chiến sĩ cảnh vệ của đội cảnh vệ bảo vệ Bác Hồ thường xuyên rèn luyện thân thể cùng với Người ở chiến khu Việt Bắc và cả trên đường đi công tác qua núi cao, đồi dốc, rừng rậm, sông suối sâu nước chảy xiết.

Cuối năm 1946, thực dân Pháp trở lại xâm lược nước ta, Bác Hồ rời Thủ đô Hà Nội đến ở tại nhà ông Nguyễn Văn Đương, làng Vạn Phúc, thị xã Hà Đông, Hà Nội. Từ tối ngày 3/12/1946 đến ngày 19/12/1946, tại nhà ông Nguyễn Văn Đương, trên gác hai, vào các sáng sớm sau khi ngủ dậy Bác Hồ thường xuyên tập thể dục và võ thuật. Cũng tại nhà ông Nguyễn Văn Đương Bác Hồ đã chủ tọa Hội nghị Ban Thường vụ Trung ương Đảng mở rộng, quyết định tiến hành cuộc kháng chiến toàn quốc chống thực dân Pháp xâm lược và ra Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến. Sau ngày 19/12/1946, Bác Hồ cùng Trung ương Đảng và Chính phủ lên chiến khu Việt Bắc ở Tuyên Quang để lãnh đạo toàn dân ta tiến hành “kháng chiến, kiến quốc”.

Ở chiến khu Việt Bắc, Bác Hồ rất tích cực rèn luyện thân thể. Lãnh đạo, cán bộ của các cơ quan Đảng, Chính phủ, đoàn thể, cán bộ và

chiến sĩ các lực lượng vũ trang ở chiến khu Việt Bắc noi gương Người tích cực rèn luyện thân thể. Bác Hồ còn hướng dẫn quyền thuật cho các Bộ trưởng, Thứ trưởng trong Chính phủ, Người còn sửa chữa động tác tập võ thuật và thể dục cho chiến sĩ quân đội. Đối với đội cảnh vệ bảo vệ Bác, hàng sáng đều cùng Người rèn luyện thân thể theo lịch trình như: Vào lúc 5 giờ sáng tập xong các bài thể dục và võ thuật rồi leo lên dốc, xuống dốc, ngày càng leo nhanh hơn, cao hơn.

Lực lượng cảnh vệ nói chung, đội cảnh vệ bảo vệ Bác Hồ nói riêng luôn quán triệt lời Người dạy: “*Muốn bảo vệ tốt thì người bảo vệ phải có sức khỏe, phải giỏi võ, bắn súng giỏi, bơi giỏi*”. Thực hiện lời Bác dạy. Cán bộ và chiến sĩ cảnh vệ bất luận trong hoàn cảnh, điều kiện nào đều nỗ lực tập luyện thành thạo các môn đó. Các chiến sĩ của đội cảnh vệ bảo vệ Bác còn tích cực rèn luyện thân thể, nhất là đôi chân cùng với Người trên đường đi công tác. Những chuyến đi công tác đường gần hoặc đường xa, theo tinh thần của Bác Hồ nên đi bộ hoặc chạy để rèn luyện sức khỏe, rèn luyện đôi chân. Theo Cục trưởng Cục cảnh vệ Hoàng Hữu Kháng kể lại, lần Bác đi công tác từ Tuyên Quang tới Tam Đảo, anh em cảnh vệ đã bàn với nhau chọn đường bằng phẳng để đi. Bác Hồ biết ý định này của đội cảnh vệ liền nói: “*Đi qua núi rừng mà đường trống trải, thể không phải đi qua núi rừng nữa*”. Nói xong Người tiến lên trước rồi tự rẽ đường đi vào rừng và động viên các chiến sĩ cảnh vệ cùng đi theo. Đường rừng có nhiều dốc cao, đá sỏi lởm chởm, chỗ trơn, chỗ nhầy, mọi người cứ trượt chân luôn. Thế nhưng Bác Hồ và các chiến sĩ cảnh vệ coi đây là một hình thức rèn luyện đôi chân. Vào cuối năm 1949, trên đường đi công tác đến một vùng căn cứ địa kháng chiến ở Cao Bằng, Bác Hồ và các chiến sĩ cảnh vệ đi bộ suốt cả ngày mới tới huyện Phúc Hóa, Cao Bằng thì trời tối. Người cùng các chiến sĩ đội cảnh vệ phải ngủ lại trong một cái lán bán hàng

*Nhà nghiên cứu, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Cảnh vệ là đối tượng thuộc lực lượng vũ trang, làm nhiệm vụ bảo vệ Đảng và các lãnh tụ, góp sức vào việc giữ gìn an ninh chính trị và trật tự, an toàn xã hội, bảo vệ tuyệt đối cho các hoạt động của những lãnh đạo cấp cao trong bộ máy Đảng và Nhà nước. Chính vì vậy, rèn luyện thân thể và võ thuật là nội dung bắt buộc với đối tượng này.

bên đường. Sáng sớm hôm sau Bác Hồ dậy trước đánh thức các chiến sĩ cảnh vệ. Sau khi thức dậy một lúc, trời mùa đông rất lạnh làm cho các chiến sĩ cảnh vệ run rẩy. Thấy vậy Bác Hồ liền động viên các chiến sĩ cảnh vệ: *“Bây giờ Bác cháu mình cùng chạy thi. Như vậy vừa đỡ rét, vừa rèn luyện sức khỏe và tranh thủ được đường đi”*. Tất cả các chiến sĩ cảnh vệ đều “ồ” lên vui vẻ và chuẩn bị xuất phát. Trên con đường dài 4 cây số, Bác Hồ đã gần 60 tuổi nhưng luôn dẫn đầu đoàn người chạy. Người và các chiến sĩ cảnh vệ chạy tới khi âm lên mới thôi nhưng tiếp tục đi bộ hàng chục cây số nữa mới tới căn cứ địa kháng chiến. Một lần khác vào cuối năm 1950 trên chuyến đi công tác đến Cao Bằng, khi đi bộ tới một con đường rẽ vào cầu Thủy Khẩu, Bác Hồ động viên các chiến sĩ cảnh vệ cùng chạy thi với Người ra xem cầu. Người và các chiến sĩ cảnh vệ chạy liên tục trên quãng đường dài 7 cây số mới tới cầu. Sau vài mươi phút xem cầu xong, Bác Hồ và các chiến sĩ lại chạy thi về địa điểm xuất phát rồi mới tiếp tục đi bộ về Tuyên Quang. Cuộc chạy thi này trên con đường dài 14 cây số, người dẫn đầu luôn là Bác Hồ.

Đầu tháng 9 năm 1950, Bác Hồ từ an toàn khu (ATK) ở Tuyên Quang đi kiểm tra và chỉ đạo Chiến dịch biên giới Việt – Trung, con đường xa tới 200 cây số. Đội cảnh vệ đã bố trí

một con ngựa khỏe để Bác Hồ cưỡi. Nhưng Người đã từ chối và chỉ ra rằng: *“Tất cả ba lô, đồ đạc, lương thực, thực phẩm cho lên lưng ngựa buộc lại, Bác cháu ta cùng nhau đi bộ để rèn luyện sức khỏe, rèn luyện đôi chân”*. Thế là các chiến sĩ cảnh vệ thực hiện ngay lời Bác Hồ chỉ bảo. Đoàn người liên tục xuyên rừng, qua đèo, leo núi. Đúng như Bác Hồ từng nói: *“Trèo lên núi thì khó và mệt nhưng lên tới đỉnh thì khoan khoái, nhẹ nhàng”*. Hơn mười ngày sau Bác Hồ và các chiến sĩ cảnh vệ với con ngựa chở đồ đạc mới tới biên giới Việt – Trung. Ngay sau đó Người đến Quảng Uyên làm việc với Bộ chỉ huy chiến dịch. Bác Hồ chỉ thị cho các lực lượng quân đội tham gia chiến dịch: *“Chiến dịch Cao – Bắc – Lạng rất quan trọng. Chúng ta quyết đánh thắng quân địch!”*. Ngày 13/9/1950 Người đến mặt trận Đông Khê trực tiếp chỉ đạo trận đánh mở đầu Chiến dịch biên giới Việt – Trung. Trận đánh này giành được thắng lợi dẫn tới Chiến dịch biên giới Việt – Trung của quân và dân ta thành công vẻ vang. Từ biên giới Việt – Trung Bác Hồ và các chiến sĩ cảnh vệ cùng con ngựa lại đi bộ về ATK. Như vậy cả đi và về trên con đường dài hơn 400 cây số, rất gian khổ nhưng Bác Hồ và các chiến sĩ cảnh vệ đều yên lành nhờ có sức khỏe tốt với đôi chân bền bỉ, dẻo dai.

Thực hiện lời dạy của chủ tịch Hồ Chí Minh, việc rèn luyện thân thể và tập luyện võ thuật rất được chú ý với lực lượng cảnh vệ

Tại Chiến dịch biên giới Việt – Trung, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, người trực tiếp chỉ huy chiến dịch này đã nói với cán bộ và chiến sĩ quân đội: *“Bác Hồ rất khỏe và minh mẫn, da mặt hồng hào, sáu mươi tuổi vẫn đi bộ tới Chiến dịch biên giới Việt – Trung và trở về chiến khu Việt Bắc an toàn. Sự có mặt của Bác Hồ ở Chiến dịch biên giới Việt – Trung là nguồn cổ vũ to lớn không chỉ đối với lực lượng quân đội tham gia chiến dịch này mà cả đối với toàn quân ta anh dũng chiến đấu trên các mặt trận từ Cao – Lạng đến Cà Mau”*.

Sau ngày thắng lợi của Chiến dịch biên giới Việt – Trung, từ cuối năm 1950 đến đầu năm 1954, Bác Hồ còn nhiều chuyến công tác đến các nơi núi rừng hiểm trở ở Tây Bắc thăm các đơn vị bộ đội, dân công phục vụ tiền tuyến, dự các cuộc họp về chính trị, quân sự của các cấp lãnh đạo. Những chuyến công tác ấy phần nhiều gặp sông sâu, suối rộng nước chảy xiết, không có thuyền cũng chẳng có phao. Mỗi lần như vậy Bác Hồ động viên các chiến sĩ cảnh vệ cùng với Người bơi qua sông, qua suối. Người nói: *“Đây là những lúc rèn luyện sức khỏe, ý chí, nghị lực rất tốt đối với chúng ta”*. Thế là Bác Hồ cùng với các chiến sĩ cảnh vệ bơi qua sông, qua suối một cách dũng cảm và thành công.

Bác Hồ động viên các chiến sĩ cảnh vệ rèn luyện võ thuật cùng với Người ở Thủ đô Hà Nội

Bác Hồ sống và làm việc ở Thủ đô Hà Nội vào những tháng cuối năm 1945 đến cuối năm 1946 và từ cuối năm 1954 đến ngày Người vĩnh biệt chúng ta (2/9/1969). Ở Thủ đô Hà Nội, Bác Hồ động viên các chiến sĩ của đội cảnh vệ bảo vệ Người cùng luyện tập võ thuật có võ sư giỏi hướng dẫn.

Từ ngày 9/9/1945 tình hình đất nước ta, nhất là ở Hà Nội rất căng thẳng vì có những đội quân ô hợp của Trung Hoa Quốc dân đảng sang Việt Nam giải giáp quân đội Nhật hoàng. Chúng có mưu đồ *“Hoa quân nhập Việt cầm Hồ”*, đem theo lũ Việt gian của hai đảng Việt quốc và Việt cách nhằm lật đổ chính quyền Hồ Chí Minh. Những vụ bắt cóc, ám sát cán bộ cách mạng Việt Nam xảy ra hàng ngày. Tình hình như vậy, Bác Hồ đã chỉ đạo để *“quân tử phòng thân”*, lực lượng cảnh vệ nói chung, đội cảnh vệ bảo vệ Người nói riêng cần phải tăng cường tập luyện võ thuật. Bác Hồ đã yêu cầu võ sư Hoàng Hữu Kháng, đội trưởng đội cảnh vệ hướng dẫn cho Người tập bài võ Bình Định Bát lộ liên hoa quyền. Bác Hồ động viên các chiến sĩ của đội cảnh vệ cùng tập bài võ này vào giữa tháng 9 năm 1945 trên sân thượng Bắc Bộ phủ, sáng sớm từ 5 giờ đến 6 giờ, tối lúc trăng

lên trong một giờ đồng hồ. Gần một tuần Bác Hồ và các chiến sĩ cảnh vệ nắm vững cả lý thuyết với thực hành bài võ Bát lộ liên hoa quyền gồm 52 động tác.

Bác Hồ từng tập Thái cực quyền vào cuối năm 1924 ở Quảng Châu, Trung Quốc. Mùa xuân Đinh Dậu (1957), Người có nguyện vọng nắm vững một cách có hệ thống và chuẩn xác các động tác của bài quyền này nhằm rèn luyện sức khỏe cả thể chất và tinh thần. Thực hiện nguyện vọng của Bác Hồ, Bộ Chính trị đã nhờ Trung ương Đảng cộng sản Trung Quốc cử sang Việt Nam một võ sư danh tiếng tên là Cố Lưu Hình hướng dẫn cho Người cả lý thuyết và thực hành. Bác Hồ không muốn học một mình đã đề nghị cho tổ chức một lớp học và động viên các chiến sĩ của đội cảnh vệ tham gia lớp học này. Lớp học có 22 học viên, học tập ngoài giờ làm việc, sáng từ 5 giờ đến 7 giờ, chiều từ 17 đến 18 giờ. Những giờ ôn tập lý thuyết và thực hành theo tổ và cá nhân vào ngày chủ nhật. Bác và tất cả các học viên của lớp đã hoàn thành tốt đẹp bài võ Thái cực quyền cả lý thuyết với thực hành trong thời gian 62 ngày. Lớp học kết thúc vào ngày 8 tháng 3 năm Đinh Dậu. Tất cả các học viên nhận thấy sức khỏe của mình khá lên và ai cũng rất phấn khởi về sức khỏe của Bác Hồ tốt hơn. Bác Hồ đã tự soạn ra một bài quyền tập riêng cho phù hợp với sức khỏe và tuổi tác của Người. Bài quyền của Bác soạn ra, ngay sau khi Người biểu diễn tại buổi bế mạc lớp học được võ sư Cố Lưu Hình đánh giá cao: *“Hân hảo, chuay hảo, chinh phu chủ xi!”*. (Rất tốt, cực tốt, kính phục Chủ tịch!). Tất cả các học viên của lớp học và nhiều cán bộ Đảng, Nhà nước đến dự nhiệt liệt vỗ tay tán phục Người.

Những năm cuối đời, Bác Hồ vẫn rất quan tâm rèn luyện thân thể nói chung, tập luyện võ thuật nói riêng đối với bản thân Người và cả lực lượng cảnh vệ ở Thủ đô Hà Nội. Lực lượng cảnh vệ có một đơn vị nữ chiến sĩ làm nhiệm vụ bảo vệ các cuộc họp, hội nghị của Đảng và Nhà nước. Để tăng cường hơn nữa năng lực công tác bảo vệ của các nữ chiến sĩ cảnh vệ, Bác Hồ đã động viên đơn vị này tích cực rèn luyện võ nghệ, rèn luyện sức khỏe. Người muốn biết cụ thể, thực tế về sức khỏe và kỹ năng võ nghệ của các chiến sĩ của đơn

vị nữ cảnh vệ nên đã đề nghị đơn vị này chọn một buổi tối đến Phủ Chủ tịch biểu diễn võ thuật cho Bác xem. Lãnh đạo Cục cảnh vệ thực hiện lời Bác Hồ đề nghị, đã bố trí đơn vị nữ cảnh vệ đêm giao thừa tết Kỷ Dậu (1969) đến Phủ Chủ tịch chúc tết Bác và biểu diễn bài võ Mai hoa quyền cho Người xem. Đến chúc tết và biểu diễn văn nghệ phục vụ Bác Hồ đêm giao thừa còn có các cháu thiếu nhi Quận Ba Đình, Hà Nội, Đoàn văn công giải phóng, Đoàn ca múa nhạc Trung ương, Đoàn ca nhạc Đài tiếng nói Việt Nam và một số ca sĩ danh tiếng.

Đúng 18 giờ Bác Hồ đến trong tiếng vỗ tay nhiệt liệt, sôi nổi của mọi người đứng trong hội trường. Bác ra hiệu cho mọi người ngồi xuống. Ngồi cạnh Bác có nhiều vị lãnh đạo Đảng, Nhà nước, quân đội, công an. Đến giờ biểu diễn, sau mỗi tiết mục của các đơn vị, các ca sĩ, Bác Hồ rất vui và tặng hoa cho họ, kể cả tiết mục múa quyền đơn của nữ chiến sĩ cảnh vệ Lê Thị Thọ. Tiết mục cuối cùng của đơn vị nữ cảnh vệ biểu diễn bài võ cổ truyền Mai hoa quyền, gồm có 20 nữ chiến sĩ với trang phục màu xanh, gọn gàng, dáng vẻ thể thao, khỏe mạnh. Họ biểu diễn bằng những đường quyền nhanh nhẹn, uyển chuyển, đều tăm tắp, tư thế vững chãi, kỹ thuật tấn công và phòng thủ chuẩn xác. Bác Hồ gật đầu khen. Kết thúc biểu diễn bài võ Mai hoa quyền của đơn vị nữ cảnh vệ cũng là kết thúc chương trình biểu diễn văn nghệ và võ thuật chúc tết Bác Hồ, Người đứng dậy đi tới tặng hoa cho đơn vị nữ cảnh vệ rồi nói lời cảm ơn chung: *“Bác cảm ơn các cháu đã biểu diễn chương trình mừng xuân rất hấp dẫn cả văn nghệ và võ thuật. Bác thấy mình trẻ lại. Nhân dịp năm mới Bác chúc các cháu mạnh khỏe, cố gắng hơn nữa trong học tập và công tác, tích cực rèn luyện sức khỏe, văn nghệ và võ thuật”*.

Cục trưởng Cục cảnh vệ Hoàng Hữu Kháng cho biết: *“Bác Hồ rất quan tâm tới lực lượng cảnh vệ, Người động viên cán bộ, chiến sĩ cảnh vệ tích cực công tác, trau dồi nghiệp vụ và rèn luyện thân thể, võ thuật, trong đó có đội cảnh vệ bảo vệ Người và đơn vị nữ cảnh vệ ở thủ đô Hà Nội. Cán bộ và chiến sĩ lực lượng cảnh vệ luôn phát huy tính tích cực thực hiện những lời dạy bảo của Bác Hồ”*.